

P R U I S S E N.

BERLIN, den 23 October. In de Warschause Couranten van den 18 dezer vindt men een manifest van Keizer Nikolaas I, waarbij den officieren van alle rangen, die tot het korps van Romarino hebben behoord, en die zich met dit korps op Oostenrijks gebied begeven hebben, verboden wordt om voortaan, hetzij in het Russische Keizerrijk hetzij in Polen terug te keeren, aangezien dit korps door het hardnekkig versmiden van alle aangeboden middelen, zich de weldaden der amnestie onwaardig betoonde. Echter behoudt zich Z. M. voor om bij vervolg nog over die, welke misschien uit bijzondere beweegredenen van dit tegenwoordig besluit zouden kunnen uitgesloten worden, eene nadere beslissing te treffen. Dit stuk is door den Keizer zelven geteekend en gecontrasigneerd door den minister-secretaris van staat graaf Grabowski.

Van den 24sten. In de Warschause *Allgemeine Zeitung* van den 18 dezer leest men het navolgende: „Daar de door de ondernemingen der oproermakers een tijdlang gestoorde rust en veiligheid, door de uitstekende daden des legers van Z. M. den Keizer en Koning gelukkig hersteld is, en ieder inwoner van dit land, van nu af aan weder de vruchten des vredes geniet, en zich in de bescherming der regering des genadigsten Monarchs verheugen kan, zoo heeft zijne Doorluchtige Hoogheid de Operebevelhebber Veldmaarschalk Paskewitsch, Prins van Warschau, graaf van Erivan, vervuld van dankbaarheid jegens den God der legerscharen, besloten voor den hem verleenden bijstand, in gemeenschap met het leger, hetwelk in eene zoo heilige zaak, met roem en heldenmoedige opoffering streed, den Schepper een openlijk dankgebed toe te brengen.” Deze godsdienstplegtigheid heeft dan ook werkelijk plaats gehad; door de geestelijkheid van den Griekschen ritus is een statig *Te Deum* gezongen, terwijl het gebulder van 100 stukken geschut deze plegtigheid aankondigde.

De Keizerlijke garden zijn heden opgebroken, om in de gouvernementen Grodno en Wilna winterkwartieren te betrekken; in derzelver plaats zullen de onder het bevel van Prins Schachoffskoi staande grenadier-regimenten de bezetting van Warschau uitmaken. Den 18 dezer was het voor het eerst in dezen herfst begonnen te vriezen.

E N G E L A N D.

LONDEN, den 25 October. De vloot van admiraal Codrington is den 22sten van Plymouth te Spithead gearriveerd.

De omstandigheid, dat de aartsbisschop van Canterbury en lord Harrowby, welke zich onlangs als tegenstrevers van de voorgestelde hervormings bill hebben doen kennen, nu, naar men verzekert, hunne gezamenlijke pogingen in het werk stellen om onderscheidene personen van invloed en aanzien de noodzakelijkheid van eene gematigde hervorming in te prenten, doet de *Times* van heden op deze zaak andermaal terugkomen. Alle voorstellen van eene meer gematigde hervorming dan die, welke door de lords J. Russell en Althorp ontworpen is, kunnen slechts, zegt dit blad, strekken om de voorstanders dezer bill onderling te verdeelen, en alzoo de zaak der hervorming heimelijk te benadeelen. Geene andere bill van hervorming dan de reeds voorgestelde wordt derhalve vereischt om den Koning, de ministers en het volk eensgezind te doen zijn en te doen blijven, en, onveranderd in derzelver grondbeginselen, moet en zal gevolgd, volgens dat blad, de nu verworpen bill, bij de aanstaande bijeenkomst van het parlement, op nieuw aan hetzelve voorgelegd worden en doorgaan.

Tot een blijk, hoe euvel het gedrag der bisschoppen bij gelegenheid van de stemming over de hervormings-bill door het volk opgenomen wordt, leest men in de *Times*, dat de bisschop van Londen, welke 11. Zondag in de parochie van St. Anna, in Westminster, had moeten prediken, verplicht geweest is om een voorwendsel op te zoeken, ten einde de dienst toen niet uit te oefenen, dewijl in het tegenovergestelde geval de toehoorders, ten getale van ruim 1100, bij het beklimmen van het spreekgestoelte door voornoemde bisschop, voortgenomen hadden de kerk eenparig te verlaten; en zulks niet om dat hij tegen de bill gestemd, maar om dat hij zich aan de stemming onttrokken, en dus niet voor de bill gestemd heeft.

Aangaande de jongst ontworpen overeenkomst door de Londensche conferentie, betrekkelijk de finale bemiddeling van zaken tusschen Holland en België, zegt de *Times*, nog niets stelligs van de toetreding tot dezelve door de kamer van vertegenwoordigers te Brussel vernomen te hebben, doch dewijl Koning Leopold en deszelfs gouvernement de bekrachtiging van de verschillende artikelen van deze overeenkomst volkomen toegedaan zijn, twijfelt gezegd blad geenszins, of ook die kamer zal aan dezelve hare goedkeuring schenken. Van het aannemen dezer bemiddelings-artikelen door den Koning van Holland, gelooft de *Times* insgelijks zich te mogen verzekerd houden.

Gisteren namiddag hebben de gevolmachtigde ministers der groote Mogendheden aan het bureau van buitenlandsche zaken met den burggraaf Palmerston eene conferentie gehad, welke, even als die van eergisteren, ruim twee uren geduurd heeft. — Volgens de *Globe*, zouden gezegde ministers zich nu met de verdere schikking der Grieksche zaken onledig houden.

Aan het voornoemde bureau zijn Zaterdag 11., door eenen koningsbode, dépêches uit Brussel voor den burggraaf Palmerston, onzen minister van buitenlandsche zaken, ontvangen.

De heer J. Graham, eerste lord der admiraliteit, heeft Zondag 11., naar men uit Hampshire schrijft, de Britsche vloot, onder het opperbevel van den heer T. Foley, te Spithead bezocht en in oogenschouw genomen.

Men heeft berekend dat nog eene som van 240,000 £st. benoodigd is om den gang onder de Theems te voltooien. De vergadering van aandeelhouders heeft voorleden Woensdag besloten gezegde som bij leening te verkrijgen en dezelve op de geheele onderneming te hypotekeren.

Van den 28. De *Courier* van heden behelst het volgende artikel:

„Het blijkt uit den onderstaanden brief van onzen correspondent te Deal, dat de vloot onder kommando van sir Eduard Codrington, niet zonder nadere bevelen naar de kust van Holland zal voortzeilen; maar deze zullen ongetwijfeld gegeven worden, ten zij het antwoord op de dépêches, welke naar onzen ambassadeur in 's Gravenhage gezonden zijn, de toetreding van het Hollandsch gouvernement tot het besluit der conferentie medebrengen. De spoed met welken ons kabinet ter dezer gelegenheid gehandeld heeft, is uiterst voldoende. Eerlang zal het blijken of de Koning van Holland gehandeld heeft uit louere volhoudendheid van karakter, dan wel op inblazing van de beide Mogendheden, welke ofschoon deelgenooten in de conferentie, gehouden worden het schikken der Belgische kwestie vijandig te wezen. De uitslag moet in beide gevallen dezelfde zijn. Groot-Brittannië, Frankrijk en Oostenrijk hebben een belang in deze zaak en hebben besloten den vrede te handhaven. Het zou voor Rusland en Pruisen vereenigd met Holland, weinig minder onberaaden wezen, zich hiertegen te verzetten, dan het voor Holland alleen zoude zijn, zulks te doen. Wij hopen dat de berigten, welke over de intrigues van Rusland en Pruisen, omtrent dit onderwerp loopen, valsch mogen zijn, maar wij hopen zulks slechts om hunnent-geenszins om onzent wille.”

De brief uit Deal, waarvan de *Courier* spreekt, is van den 26sten en zegt, dat er dien morgen van Portsmouth waren aangekomen de Konings schepen *Stag* van 46, *Galathea* van 42, *Iphigenia* van 36 stukken, en de schooner *Viper*. De *Viper* was met dépêches naar Ostende opgezonden. De overige bleven met eene aanzienlijke vloot, van hollandsche bestemming, in Duins op bevelen wachten. Men voegde, dus vervolgde de brief, er bij, dat nog vier linesschepen order hadden om naar Duins op te zeilen en zich met de bovenvermelde te vereenigen, om zich gereed te houden naar de kust van Holland te stevenen, ingevalle hunne dienst vereischt mogt worden.

Eindelijk besluit de *Courier* zijn nummer van den 27sten met het volgende artikel: *Ten drie ure*. Op het oogenblik ontvangen wij een bericht uit Holland, waaruit ons blijkt dat de Koning niet, zoo als heden in de Cijf verhaald werd, in eene verlenging van den wapenstilstand gestemd heeft. Zijne Majesteit heeft alleenlijk aangekondigd dat hij de vijandelijkheden niet onmiddellijk na den 25sten beginnen zou, maar dat hij zich ten aanval zou voorhereiden (that he should prepare for aggression).

B E L G I E.

ANTWERPEN, den 25 October. Sedert het in staat van beleg stellen onzer stad hebben alle consulaire huizen respectievelijk vlaggen uitgestoken.

Het eskader voor de stad heeft zich dezen morgen in eene linie geschaard. Wat de oorspronkelijke beneden op de rivier betreft, daar heeft geene de minste verandering bij dezelve plaats gehad en het schijnt ook niet, dat zij de rivier zullen opvaaren. Van de reede van Vlissingen zijn vier korvetten naar zee gezeld.

Gisteren in den namiddag, zijn er vier Hollandsche kanonneerbooten aan den Kapitein Dam aangeland. De Hollanders zijn dezen nacht tot in de ommestreken van Ste-

kenem geweest. Al de burgerwachters van Lokeren, Seveneekle en Loochristij zijn hen te gemoet getrokken.

N E D E R L A N D E N.

BREDA, den 26 October. Volgens berigten vervoordert het Belgische leger deszelfs voorwaartsche beweging. Te Turnhout is de voorhoede van hetzelve, uit infanterie, kavallerie en artillerie bestaande en ongeveer vier à vijf duizend man sterk, aangekomen. De linker vleugel van hun leger steunt op Oost- en West Malle, en strekt hetzelve zich voorts in linie langs de rivier de Nethe en verder uit. Heerenthals, Geels en omgelegen plaatsen zijn sterk bezet.

's GRAVENHAGE, den 28 October. Eergisteren avond is de oudste zoon des Prins van Oranje in het hoofdkwartier te Tilburg aangekomen en verzekert men, dat de jonge vorst aan hetzelve verbonden zal blijven, tot aankweeking dier krijgskundige bekwaamheden, die het erfdeel van het beroemde huis van Nassau zijn.

Gisteren heeft de Eerste Kamer zich met het onderwerp van adres aan den Koning, in antwoord op de troonsrede, vereenigd, dat haar door de Tweede Kamer der Staten-Generaal was toegezonden. Heden zal hetzelve den Koning worden aangeboden en daarna in eene openbare zitting der Tweede Kamer ter tafel worden gebracht. Naar men verneemt hebben de leden der Tweede Kamer, welke thans in vijf afdeelingen is ingedeeld, tot voorzitters en onder-voorzitters derzelve benoemd, de heeren:

Afdeeling.	Voorzitters.	Onder-Voorzitters.
I.	Fockema.	Van Alphen.
II.	Donker Curtius.	Van Meeuwen.
III.	Bijleveld.	Corver Hoofst.
IV.	de Bordes.	d'Escury van Heinenoord.
V.	de Jonge.	Beelaerts.

Heden is alhier aangekomen H. K. H. de Grootvorstin Helena, Gemalin van den Grootvorst Michail.

De commissie, belast met het onderzoek naar de cholera, heeft haren togt ondernomen. Dezelve begeeft zich alleerst naar Hamburg en van daar naar Berlijn.

In de op Maandag door de Belgische kamers gehouden zitting is door den voorzitter medegedeeld eene daags te voren bij hem ontvangen missive van den minister de Meulenaere, waarin die minister zegt: „Z. M. mij deszelfs levendigen wensch hebbende te kennen gegeven, dat de kamers zich onverwijld bezig houden met het onderzoek en de deliberation van en over de concept-wet betrekkelijk de 24 vredes-artikelen, welke, door de conferentie te Londen, aan België opgelegd zijn, zoo heb ik de eer u te verzoeken, de vergadering der afgevaardigden tegen morgen te willen beleggen, ten einde dezelve de oogmerken des Konings bloot te leggen.”

Men verlangde daarop de tegenwoordigheid des ministers om nadere explicatie van denzelven te bekomen, en Z. Exc. kort daarna binnen gekomen zijnde, gaf te kennen, dat hij de verhaasting der deliberation verlangde, bijzonder ten gevolge van mededeelingen, welke sir Robert Adair en de generaal Belliard hem gedaan hadden, dat de mededeelingen echter niet van eenen aard waren om in het openbaar te worden behandeld, en hij derhalve de kamer moest verzoeken om zich in geheim comité te begeven, als wanneer hij haar de stukken zou mededeelen.

Het comité heeft daarop dadelijk plaats gehad, gelijk zulks ook bij de kamer der senateurs het geval is geweest; en in beide kamers moet men de overtuiging bekomen hebben, dat de 24 artikelen noch voor wijziging noch voor verwerping vatbaar waren, op straffe van eenen inval, tegen welken Frankrijk zelf België niet behoeden zou.

Den 25 is bij de kamer der vertegenwoordigers in geheim comité door de centrale afdeeling verslag uitgebracht, en daarbij tot de aanneming geconcludeerd. Op dit verslag moeten hevige woordenwisselingen gevolgd zijn over het bij die gelegenheid door den heer Lebeau gedaan voorstel om ook de discussien in geheim comité te doen plaats hebben, waartoe ten laatste met 56 tegen 41 stemmen besloten is. Na dit besluit hadden de voornaamste leden der minderheid terstond de vergadering verlaten, en men sprak van een protest, hetwelk zij tegen dat besluit, waardoor zij hunne stem als gesmoord beschouwden, in het licht geven, en waarbij zij tevens de voornaamste redenen van hunnen tegenstand tegen de aanneming der 24 artikelen ontwikkelen zouden.

Te Brussel was uit Londen aangekomen de vriend van Leopold, baron de Stockmar, die buitengewoon spoed scheen te hebben, daar hij zijn rijtuig met vier paarden, door twee courtiers deed voorafgaan, hetgeen doet vermoeden, dat hij belangrijke dépêches moet hebben medegebracht, mogelijk wel die, waarvan de minister de Meulenaere aan de kamers mededeeling heeft gedaan. Leopold, die zijne aankomst met ongeduld verbeide, stond op het balkon van het paleis, opende daar zijne dépêches en scheen zeer droefgeestig.

De steden Antwerpen en Gend zijn in staat van beleg gesteld en in beide die plaatsen worden de versterkingen onophoudelijk voortgezet. Te Antwerpen verwachtte men brandspuiten uit Brussel. Te Gend zijn buitengewone maatregelen genomen; een permanente krijgsraad is aldaar opgericht, welke oogenblikkelijk doodvonnissen zal kunnen vellen. Alle verzamelingen van tien personen en geheime zamenkomsten zijn verboden; schrijvers van oproerige geschriften en uitstrooijers van valsche tijdingen zullen zonder beroep gevonnisd worden. Deze maatregelen zijn te Gend genomen, omdat men er voor oproerige bewegingen bevreesd was. De bevelhebber Niellon houdt geheime vergaderingen met de regterlijke autoriteit, ten einde de pogingen van hen, welke de vorige orde van zaken terug verlangen, krachtadig te beteugelen.

Na het invoeren van deze buitengewone maatregelen zijn er, op den 25 dezer, te Gend verscheidene personen in hechtenis genomen, waaronder drie van aanzienlijken huize. De kapitein Lefebvre, van de burgerwacht, beschuldigd van de manschappen te hebben opgeruid tot het niet beantwoorden aan het appel van hunnen kolonel, is in een der fortin gevangen gezet. Deze inhechtenisneming had tot vele klagen aanleiding gegeven, zelfs van den kant van hen, welke de bestaande orde van zaken in België zijn toegedaan, en die nog al gunstig over den genoemden kapitein schenen te denken.

Le Belge merkt op, dat de minister de Brouckère, die in den raad van Vorst Leopold de verwerping der 24 artikelen zou hebben voorgedragen, het ontwerp tot derzelver aanneming heeft onderteekend, terwijl hij, tijdens het onderzoek van de 18 preliminary uitriep: *Liever tien jaren slavernij dan een uur eerloosheid!* Hetzelfde blad vraagt ook den heer Lebeau, of thans zijne voor eenige weken uitgesprokene woorden, dat, *wanneer België niet geheel Luxemburg verkreeg, hij den Koning der Belgen voorspelde, dat hij geen zes maanden den troon zou behouden*, eenig gevolg zullen hebben?

Te Antwerpen, waar men aan den kant van het dok bomvrije gebouwen, ook voor het bewaren van buskruit, aanlegt, is een escadron lancers aangekomen. Men meldt ook van daar, dat de citadel onophoudelijk van levensvoorraad wordt voorzien.

Men leest in de *Courant* van Frankfurt aan den Main het navolgende: „De beliddend van van Speyk heeft den legatieraad George Doering aangespoord tot het vervaardigen van eene Ode, welke door zeggenskracht en geestdrift uitmunt. Z. M. de Koning der Nederlanden, aan wien de dichter zijne Ode aangeboden had, heeft denzelven eenen kostbaren ring toegezonden, als een bewijs van Hoogstdezelfs goedkeuring.

AMSTERDAM, den 28 October. Uit St. Petersburg meldt men, dat aldaar den 6 dezer maand aan den braakloop overleden is, de Staatsraad Dr. Rehmann, Lijfarts des Keizers, welks dood ongemeen betreurd werd. Overigens was de ziekte in genoemde stad in de laatste dagen weder zeer afgenomen, zijnde er van den 7den tot den 10 dezer slechts 25 personen ziek geworden, waarvan 16 waren genezen en 9 overleden.

Te Dantzig, welke stad sedert drie weken geheel van de ziekte bevrijd was gebleven, heeft dezelve zich den 20 dezer eensklaps weder op nieuw geopenbaard, zijnde dien dag zes personen van hetzelfde huisgezin daardoor aangetast en drie derzelve bezweken. Het niet houden van een goeden leefregel zoude, volgens de berigten, de oorzaak hiervan geweest zijn.

Ook in de Pruissische stad Heiligenbeil, niet ver van Pillau is de braakloop andermaal uitgebarsten.

Daarentegen is de stad Posen den 21 dezer, nadat gedurende 10 dagen geene gevallen van braakloop meer voorgekomen waren, voor zuiver verklaard geworden.

Berigt aangaande de *Cholera morbus* te Hamburg.

Tot den 21 October aangetast 302, overleden 133, en hersteld 17 personen.

22 dito	„	37	„	19	„	10	„
23 dito	„	36	„	23	„	7	„
24 dito	„	28	„	14	„	1	„
25 dito	„	42	„	24	„	12	„

Totaal — 145 — 100 — 46

Zoodat den 25 October, des namiddags een uur, nog ziek bleven 186 personen; van de 445 aangevallen personen zijn 151 in de twee daartoe bestemde ziekenhuizen opgenomen, van deze 23 hersteld en 97 overleden, waaronder 8 dood binnengebragte; alle quarantaine verordeningen, zoowel van de land- als zeezijde, waren opgeheven, ten gevolge waarvan schepen van alle plaatsen zonder ophoudt zullen worden toegelaten. — Te Altona zijn tot en met den 24 dito 13 personen door de Cholera aangevallen en daarvan 7 overleden; de 6 overigen waren nog ziek. — Te Wandsbeck zijn den 22 October één, en te Lünenburg, in Hanover, den 17 dito drie personen aan de Cholera overleden.

MIDDELBURG, den 24 October. Gisteren is de generaal de Kock, met den generaal der genie, Evers, naar Zeenwisch-Vlaanderen vertrokken. De artillerie aan den Kapitaal-Dam, welke positie, sedert het digten van het gat in den dijk der Clarapolder, gemakkelijker te naderen was, is thans met nog twee stukken vermeerderd.

LEEUWARDEN, den 31 October. Bij de voordragt van de geldmiddelen voor 1832, welke eersdags door de Staten Generaal Tweede Kamer zal bediscussieerd worden, wordt de belasting op de huurwaarde gesteld op 5 pe.; de verhooging van het regt op de deuren en vensters op 10 cents, en wordt de vrijstelling beperkt tot eene huurwaarde van f 15.

Volgens de voordragt, zal de belastbare waarde van het mobilaire zonder taxatie, door de huurwaarde worden geregeld, en bestaan voor het minst in het eenvoud en voor het meest in het achtvoud van dezelve, volgens een bepaald tarief. Te dien einde worden de gemeenten, naar gelang der bevolking, in zes klassen verdeeld, de laagste van 3000; de hoogste van 45000 zielen en daar boven. — In de laagste klasse wordt het mobilaire bij eene huurwaarde van f 20 geschat op het eenvoud; van f 25 op het tweevoud; van f 30 op het drievoud; van f 35 op het viervoud; van f 45 op het vijfvoud; van f 60 op het zesvoud; van f 100 op het zevenvoud, en van f 200 en daar boven op het achtvoud; — in de hoogste klasse zal deze opklimming zijn van f 80; f 140; f 220; f 340; f 500; f 700; f 1000; en f 1400; — de middelbare klassen naar evenredigheid. De hoegrootheid der belasting blijft dezelfde.

Voor de belasting op de dienstdoden wordt voorgesteld voor een enkelen f 5; voor twee f 16; voor 3 f 28, en alzoo bij opklimming van f 12; — voor elken mannelijken dien onverminderd f 10; en voor elken inwonenden tuinman of knecht f 12. Voor een paard van weelde wordt voorgesteld f 25; — voor twee f 55, en f 30 voor elk daarenboven. — Voor elk bouwpaard f 125; voor elk rund, beneden de 2 jaren, 50 cents; en boven de 2 jaren, 75 cents.

MENGELEWERK.

PROSPECTUS.

OP ENE UITGAVE VAN FRIESCHE IDIOTISMEN,

DOOR

PROFESSOR A. IJPEIJ,

Te Groningen.

Toen mij hetzelfde in handen kwam was ik even als de kippen er bij om hetzelfde door te bladeren, om dat mij, en het onderwerp en de persoon de lust hiertoe opwekten.

Om het onderwerp. — Om dat het tot mijn geliefkoosd vak behoort, en ik gaarne alles wat hier omtrent geschreven en gewreven wordt bezit en naleze, als het maar niet te duur is, en dit is het niet.

Om den persoon. — Om dat de Heer IJPEIJ en wel te rechte voor een geleerde gehouden wordt, welke ons reeds belangrijke bijdragen tot de taal geleverd heeft, en zonder twijfel leveren zal.

De aanbeveling spoedig doorgelopen hebbende, welke even als alle de andere, in dezelfde smaak en geest, opgesteld zijn, en waarbij ook, even zo als bij alle andere, alle zeilen bij gezet zijn, om het smakelijk te maken, even als of men Professor IJPEIJ van Groningen niet kende, en noch moeste leren kennen. Zo was ik al spoedig tot de bijgevoegde proef gekomen, hetgeen mij dan ook het belangrijkste was.

Uit dezelve te oordelen houd ik het er voor, dat dit een allerbelangrijkst werk kan worden, doch dat het niet minder zoude zijn, wanneer het kaf wat van het koren gescheiden werd. — Openhartig gezegd, de proef is niet gelukkig gekozen, en steekt vrij wat af, bij dezelfde verklaring van het woord *moordbrand* in de aantekeningen op het *Groninger Stadboek*, pag. 235 tot 279. *V. Deel van de Verhandelingen van het Groninger Genootschap: pro excolendo Jure patrio*, welke verklaring allerbelangrijkst is, en waarop ik gaarne ja en amen zegge, niettegenstaande ik deszelfs vertaling van het 2de Landrecht niet in allen deelen kan aannemen, want ik zoude *barnenda brande* liever door *brandende fakkels of stuk hout overzetten*, *brande* is brandhout. Zo ook *werrum en werre*; het ene meervoud het andere éénvoud, door *op de werven of werf*. Iemand mochte en men konde wel meer dan ene werf hebben. *Jef hi des jechtan* (voor *jechthane bekennende*) *se*, *zo hij dit bekent*, het gerundium wordt aldus dikwijls gebezigd, en ook het geen later volgt spreekt hier voor *wirt hy mitta ruichte wronnen*, wordt hij met recht verwonnen. Zo vind ik ene fout in *domje*; ik lees liever *domjen*, en zet zulks over, en vonnis (of vrede) aan (jegens) het volk; *domje* kan hier geen voldoende betekenen, de tien wedemaken was de boete en het *dom de breuke* aan het volk, wegens de gebrokene volksvrede, hetwelk later mede geblijkt *tria mark dae lieden om dine liuedferd* drie mark aan het volk wegens de volksvrede. *Itta herdsteed* is aldaar door op de *haardstede* overgezet, en iets later om *dine herdstede* mede alzo. Ik weet niet dat *om*, op betekent maar wel *wegens*; doch is *haardstede* wel goed, zonde hier door niet den *Heerd* bedoeld worden? want wie zal wegens de *haardstede*, en hoe ongemakkelijk zoude het zijn *op de haardstede* te vechten. Het woord *steed* heeft Z. H. G. in de war gebracht. — *Berschinza Kempa* zoude ik liever door *blootbenigen kamp* overzetten, anders blijft het onzeker, of hij zulks al dan niet moet doen.

Om *dine bannena ferd*; zal hier wegens de bevolene vrede moeten betekenen, *bannen is bevelen*; *arra moerddeda* door *erge moorddaden* over te zetten is wat te erg; *arra* is de vergelijkende trap van *er*, *ar*, *eer* dus *eerdere*, *vroegere*. — *Eefter der ora* kan noch mag hier niet *even gelijk de andere was* betekenen: *eefter* betekent hier *aan dus aan den anderen*. — Zo lees ik voor *andere audere*, *oudere*, en zoude dit dan aldus overzetten. Indien de andere dien de *moord nachbrand* is aangedaan, door getuigen en bewijsredenen, aan het volksgerecht overtuigd wordt, dat hij vroegere moorddaden aan den anderen (die nu gebrand heeft) gedaan heeft, dat hij die wraak (genomen had) en die moord gedaan heeft, wegens ene oudere daad, dan beslisse enz. dan krijgt dit Landrecht meerdere duidelijkheid (*).

(*) Voor die genen welke deze vertaling niet bezitten, voegen wij de Oud Friesche tekst en vertaling van den Hoogleeraar hier bij.

Dat flower ende twintigste Landrecht is: Hweersoma een man betiger, dat hi nachtes hadde faren, mit barnenda brande ende mit gliander coele, toe enis sikeris mannes huse, ende him al syn gued of baerut, deer hy haeth to hou ende to huis, oen werrum jefsta oen werre, deer hi dine lichame schulde of feda ende dae siel of reeda. Ief hi des jechtan se, soe comme hi itta flower herum mit tien Merka weda, ende domje dae Lioden; ende itta herdsteed mit synre haudlesen, ende ielde dae manne syn gued twifald ield, als hit syn buren mit him oen bringa willed. Ief hy 't bisect, soe schil hy toe aller herna likera syn Landriucht ontfanen, ende strida mit ena berschinza kempa, ende dat sijfte om dine herdsteed. Wirt hy mitta ruicht wronnen, soe aegh hy syn haud toe lesen mit tolef Merkm, ende oder tolef Merck om dine herdsteed. ende da man syn gued toe ieldane twifald ielda, ende mit wrieda; deer wr toe ieldane, tria merck dae Liodem om dine Liued ferd; tria merck dae Helliighen, op dine Frana alter om dine bannena ferd; tria merck dae Schelta ende dae Aesgha om hiara ban, ende hyara stwe unsliande se. Ief di oera, deer di Moerd nachbrand deen is, aeck mit wytem ende mit wirtenden wirt, oenda liued warwe, dat hy een arra moerd deda eefter der ora deen hadde, om een andere deda; so scheda dat di Aesge bi sine wijsdome, ende dae Lyode nei hiara ruicht. Soe isset aller herna aeck een Merck, dyoe herdsteed dyo sijfte. Aldus aeghma dae lioden hiara ferd toe beten.

Het vier en twintigste Landrecht is. Wanneer men iemand betigt, dat hij, in den nacht, gegaan is, met brandend vuur en met gloeiende kolen, naar het huis van eenen onschuldigen (vedeloozen) man, en dien al zijn goed afgebrand heeft, hetwelk hij op de hoeve en in huis, aan huisraad of op de huistrede had, waarvan hij het lichaam voeden en de ziel moest verzorgen. Indien hij daarvan tot bekentenis gebragt is, zoo kome hij op de vier hoeken (van het huis) met tien wedemaken, en vol-doe, naar 's regters vonnis, aan het volk, en op de haardstede om zijn hoofd te los-sen, (*dat is met zijne hoofdallossings boete*) en vergoede aan den man de dubbele waarde van deszelfs goed, zoo als zijne buren het met hem zullen willen aanbrengen (aanvegen). Indien hij het ontkent, zoo moet hij op elken hoek zijn Landrecht ont-vangen en een tweegevecht houden met eene bloot benigen kampvechter, en het vijfde (tweegevecht) op de haardstede. Wordt hij regtens overwonnen, zoo moet hij zijn hoofd lossen met twaalf mark en met andere twaalf mark wegens de haardstede, en den man dubbeld geld voor zijn (gewaardeerd) goed betalen, en met de overboete. Daarenboven moet hij noch betalen drie marken voor het volk, om des volks vrede. Drie marken voor de heiligen op het hooge altaar voor den openlijk (in de kerk) af te kondigen vrede, drie marken voor den *Schant* en voor den *Asega*, wegens hun

Doch om ter zake te komen en een bewijs voor mijn aangehaalde te geven, zal ik zulks dan ook volgens de letter doen. Het eerste wat wij ontmoeten is:

Asterantoe ik zoude het liever van elkanderen schrijven, doch geef hieraan de be-takenis van *gelijk als*: *het is koud as ter an toe*, dat is: het is zoo koud, als de koude zelve, of aan te graad van koude toe. Zoo ook: *het is zo hüt as ter an toe*, zoo heet als de hitte zelve, *het spijt mij as ter an toe* dat is: als de spijt zelve.

Beklinken; wanneer men dit woord wat meer ontwikkeld had, zoude het iederdu-delijker zijn, *beklinken* en *beklinken* zijn dezelfde woorden, en dit laatste is eene za-menrekking van *Bekleinigen* frequentativum van *bekleimen*; dus langzaam en aanhou-dend verminderen. Ons belunen, hoort hier ook toe.

Doeken kind; als dat van doek afkomstig is in de betekenis van lijnwaad, dan is dood in het zeggen een dood goed man ook afkomstig van dood, mors; doch ik ont-ken beide; dood is ene verbastering van door, en men moest zeggen: een door goed-man, dat is door het goede heene, meer dan goed; even zoo is het met de spreek-wijze *op de borden brengen* voor te koop aanbieden, en *op de borden zijn*, onder verkoop zijn, gelegen. Het is oorspronkelijk *op de boden brengen* en *op de boden zijn*. In Friesland is het het gebruik, dat men bij openbare verkopen, de som welke men biedt, op een houten bord of plank met krijt schrijft, en hier van is die naam naderhand verbasterd, *bod doen* is bieden, *op de boden brengen* dierhalven op-biedingen brengen, dat is ter verkoop aanbieden, *op de boden zijn* op of onder bie-dingen zijn, onder vercoep zijn; het regt van naasting schijnt hiertoe aanleiding te hebben gegeven; gene vaste goederen wierden vroeger verkocht, dan na alvorens in de kerken van de predikstoel te zijn afgekondigd en aangeboden, gebeurde zulks niet, dan had men regt van vernietiging der koop.

Dit *doeken kind* moet hier dus ene andere betekenis hebben, het werkwoord *deu-ghen*, *doghen* is genoegzaam bekend, het duitche *tugend*, deugd, niet minder, dit *doeken of doghen* is het bijvoegelijk naamwoord van *dughen* en zal dus *deugdzaam*, *deugdelijk* moeten betekenen een deugdzaam, stil, braaf kind, een kind dat niet lastig is, dat dit de ware betekenis is, bewijzen mij de twee uit het nedersaksisch aange-haalde voorbeelden, dat is *een regte dokke van kinde* wil zeggen dit is een regte deugd van een kind of liever: dat is een regt deugdzaam kind, en *dat kind saijt uus als eene dokke*, dat kind ziet er uit als ene pop, hergeen wil zeggen: dat kind is even zo opgezierd, en alles zit even juist als aan ene pop.

Enkele Gulden. Belangrijk is zonder twijfel de verklaring der muntspatie, doch ik kan in dit woord of liever in deze uitdrukking niets bijzonders vinden: het zeggen *dat kost mij een enkele gulden* betekent bij mij *een eenige gulden*; enkele gulden-zullen in andere provincien ook wel bekend geweest zijn, het is evenwel eene bijdra-ge voor de muntgeschiedenis.

Fekke komt van *Feeks* en te rechte; maar komt feeks van *fij*, *foei*? hier aan twijfel-ik zeer. Ik zoude het liever van *vegen*, schoon maken afleiden, men zegt immers: dat wijf weet haar baan wel schoon te vegen, dat is: weet haar wel te redden, weet wat haar hindert uit den weg te ruimen, is bij der hand, zo ook dat is ene veegster of *Feeks*.

Gnobben, misschien was het goed geweest er bij te voegen dat dit van dezelfde oorsprong is als knippen, knippen en knevelen.

Hebbeding, werktuig is hier te speciaal, men zegt immers ook: dat is een hebbe-ding, van een meisje, die er alles behalven aannemelijk uitziet, die niemand voegt, of gaarne heeft, *hebbeding* is iets dat men bezitten kan, doch niemand gaarne heeft, een onvoegelijk iets.

Jotzen, *Jutzen*, *Jatzen*. Het Islandsch aan onze taal naauw verwant zijnde zal ik hier er eens gebruik van maken. Ik vind in het woordenboek van Björn HAL-DERSON I deel p. 413, het woord *Huskalega* in de betekenis van *morsig dus at huska*, *zich bemorsen*. De H ene aspiratie zijnde en met de j verwisseld wordende maakt alsdan *juska*, *joska* of *jaska* het nedersaksische *jassken* en ons *jatzen*, *jotzen*, *jutzen*. *zich bemorsen* overdrachtelijk niets nuttigs doen.

Knoffelen van knoffel of knobbel. *Knobbel* betekent ook ene stomp; het is het zelve met stompelen, stommelen, mijne handen zijn knoffelig betekent dus stompelend, of stompelig, niet geschikt om iets aan te vatten, hetgeen men in de winter zegt van koude handen, die niet geschikt zijn om iets behoorlijk aan te vatten; met knobbels of stompen kan men doch niets aanvatten.

Lutje leeft nog; hier zoude ik het *lutteltje* afnemen en maar stellig zeggen dat het van *lucht* voor *licht* *lichtje* afkomt. Immers in wiens handen dit brandend berkenrijfs of zwavelstokje uitgaat, verliest het spel.

Mallappe is zeer juist. *WEILAND* heeft ongelijk dat *labbei* zamengesteld zoude zijn van *labben* en *behei*, en de heer IJPEIJ dat ons *praatjebij*, (en niet *bei*) zo ook *klab* of *klapbijster* hiervan afkomen, deze woorden hebben dezelfde betekenis, en betekenen niets ander dan, ene vrouw die overal een praatje bij doet, of haar geklap tusschen voegt, op *heisteren* of *heister* zal *behei* beter te pas komen, dit laatste zal doch wel *beheersching* betekenen.

Uit dit aangehaalde ziet men, dat de Hoogleeraar wel zal doen, om, met de meeste voorzichtigheid, de oorsprong der woorden op te zoeken, en zich niet te spoed met één eenmaal opgevat denkbeeld in te laten, maar hetzelfde aan de gezonde rede toet-zen. — Zo ook twijfelachtige *Idiotismen* er uit te laten, en vooral zorgen, zo veel mogelijk uitgebreidheid aan zijne verklaringen te geven, en alle mogelijke betekenissen daarbij te voegen, zonder zich daarom aan langwijligheid schuldig te maken; en wan-neer hij zulks doet, en dit kan hij, dan zal het onderhavige werk, zonder twijfel, ene zeer belangrijke bijdrage voor onze taal zijn, en als zodanig met greigheid door de taalbeoefenaren te gemoet gezien worden.

Leeuwarden 22 October 1831.

V A R I A.

HEMEL EN AARDE.

Welk een ontzettend groot onderscheid is er tusschen den hemel en de aarde. Den-ken wij bij het woord *hemel* aan God, dan vertegenwoordigen zich aan onze verbeelding de luisterijkste volmaaktheid, terwijl deze aarde van de jammerzaligste gebreke-lijkheden kriet. Begluren wij, met het oog eenes aardbewoners, die Godheid nader, dan vinden wij daar boven ons ondoorgroondelijke wijsheid, hier beneden vaak de plomp-ste domheid; daar boven ons onuitputtelijke goedheid, hier beneden dikwijls de schra-perigste inhaleghid; daar boven ons onbesmette heilighid, hier beneden menigmaal de walgelijkste onreinheid; daar boven onbegrensd Alvermogen, hier beneden volstrekte afhankelijkheid, soms uiterste magteloosheid; daar boven ons onafhankelijk Opperge-zag, hier beneden de duurste verplichting tot ondergeschiktheid; daar boven ons eene ge-duchte Majesteit, hier beneden zoo dikwerf de nictigste verwaandheid. Beschouwen wij den hemel als eene bijna grenzenlooze voorraadschuur, waaruit allerlei zegeningen, weldaden, schatten, goederen, voorregten, lichten, krachten, vertroosting en zalig-heden worden afgezonden, de aarde integendeel is vol behoeften, nooden, pijnen, smarten, krankheden, jammeren, snood misbruik van nameloos goed. Stellen wij ons den hemel voor als de plaats van reine, zuivere, ongestoorde, duurzame, voor schepselen steeds klimmende, gelukzaligheid, en deze aarde als eene voorbereidings-plaats voor die stooreloze gelukzaligheid, dan moeten wij bekennen, dat in den he-mel op éenen dag meer vreugde wordt gesmaakt, dan op aarde in duizend jaren. Ver-teenwoordigen wij ons den *starrenhemel* en gaan wij na, hoe zon, maan, vaste- en dwaal-ster, een ieder in haar gebied die bestendige doeltreffende werkzaamheid uitoefent, waardoor zich alles onder dat beheer gelukkig gevoelt, en slaan wij de oogen op zoo vele *aardsche* Vorsten, Prinsen en zoo velen, die in hoogheid gesteld zijn, hoe vele onregtvaardigheden zij gedooien, knevelarijen en uitzuigingen zij toelaten, hoe vele ligt verhoedbare mistastingen zij begaan tot veler ongeluk, hoe vele ellende zij stich-ten, verdriet zij berokkenen, en jammeren, waartoe zij aanleiding verschaffen, wat on-derscheidt zich dan de hemel van de aarde. Letten wij op den *luchthemel*, de on-weders die er grommen, de stormen en orkanen, welke daar gesmeed en, met invloed op de aarde, worden uitgevoerd: dit alles brengt een onberekenbaar nut aan, en de schade, daardoor veroorzaakt, is meestal zeer gering. Laat ons een oplettend oog slaan op de woelingen der Volken op de aarde, hoe weinig heils wordt daardoor ge-sticht, hoe vele ellende wordt daardoor niet herokkend. Frankrijk heeft door zijne omwenteling van het vorig jaar eenen staat van kwijning daargesteld, waarin zich niet alleen de handel en nijverheid van dat land, maar van bijna gansch Eurpa bevindt. Hoe veel deel de rusteloze geest der Fransche natie, veler room-, eer- of heerszucht of kwaadwilligheid aan derzelver herhaalde volksbewegingen hebben moge, het zijnechter voornamelijk armoede, nood en gebrek aan werk, die daarvan de aanleidende oor-zaak zijn. Geene staatkundige gebeurtenissen; geene voorliefde voor de Belgen, die over het algemeen door de Franschen veracht worden; geen medelijden met de Itali-

vredesbevel, en daarom, dat hun regtstoel geene inbreuk leed. Indien (nu eens) de ander, dien de *moord*, *nachtbrand* is aangedaan, in het volksgerigt, ook door gerul-gen en bewijsredenen er van overreed wordt, dat hij eere *erge moorddaad*, even ge-lijk de andere was, (welke hij geleden heeft) bedroven heeft, waardoor hij van de-zelve wraak genomen hebbe, en hij dus dien *moord* heeft gepleegd, om eene andere daad (van gelijken aard), zoo beslisse zulks de *Asega* naar zijne wijsheid, en het volk beslisse het naar hun regt. Het moet dan ook wegens iederen hoek een mark zijn, en op de haardstede het vijfde mark. Dus behoort men het volk hunnen vrede te boeten (te verbeteren, te herstellen).

[illegible]

De Notaris WAUBERT DE PUISEAU, in de Lemmer, zal voor zoo ver het eerste perceel aangaat ten overstaan van den Heer Vrederegt van het kanton Lemmer, op Woensdag den 2 November 1831, bij de voorloopige, en op Woensdag den 16 daaraanvolgende, bij de eindelijke toewijzing tekenen des namiddags ten half twee ure precies, ten huize van Hendrikus Le Heux, in het Loement de Willeman aldaar, bij strijk- en verhooggeld aan de genoegbiedenden verkoopen:

1. Eene nette HUIZINGE, staande op de Nieuweburen in de Lemmer en gemerkt wijk 3, nummer 239, waarin thans nog eene Kuiperij wordt uitgeoefend, door de Weduwe K. G. Mink, als mede-eigenaresse bewoond; den 12 Mei 1832 vrij te aanvaarden.
2. Een akker GREIDLAND, gelegen aan den Rijdweg, onder Oosterzee, groot 2 bunder en ruim 20 v. roede, met den daarbij behoorenden Polderdijk, thans in gebruik bij den eigenaar Pieter Feddes van der Lee; belast met een floeren op no. 67.
3. Een stuk GREIDLAND, gelegen onder Scherpenzeel, groot 1 bunder en ruim 24 v. roede, thans in gebruik bij Klaas Jacobs Vlugt; bezwaard met reed en drift van het land van Machiel Pieters de Boer, daarachter gelegen, en het onderhoud van eenen Dam.

Beide laatste perceelen Petri 1832 vrij te aanvaarden.

De Verkoops-Voorwaarden zullen 10 dagen vóór de veiling bij den Notaris ter lezing liggen.

De Notaris G. PEETING, residerende te Heerenveen, zal, publiek bij strijk- en verhooggeld presenteren te verkoopen:

Eene deilige, deels voor eenige jaren nieuw gebouwde HEEREN HUIZINGE, bestaande uit diverse rolfale Beneden- en Bovenkamers, Keuken, Kelders en ruime Zolderingen, Dienstbode-Vertrekken en verdere annexen, alle voorzien van die gerijfelijkheden welke in zoodanig Gebouw vereischt worden; hebbende ter linker voorzijde een vleugel, waarin ruime Paarde- en Koestallen, Wagen- of Koetshuis, groote Bergplaats voor Turf en Hout en geschikte Woonvertrekken; staande dit alles aangenaam en met fraai uitzigt nabij de Hoofdbrug aan het Water, te Heerenveen en grenzende ten Oosten aan de groote Marktplaats aldaar; met het daartoe behoorende ruim terrein aan de voorzijde en de groote ERVE met BLEEKVELD, TUIN en WANDEL-BOSCH van achteren; zullende deze Gebouwen op den zidag op aanvraag bezigtigd en in de maand November eerstkomende aanvaard kunnen worden.

Wie gading maken, komen op Zaterdag den 5 November 1831, ten huize van P. Vonk, Logementhouder in de Zon aldaar, bij den finalen palmslag, des avonds om 7 uren, en koopen op alsdan voor te lezene Condities die ten Kantore van genoemden Notaris zijn te vernemen.

MR. G. A. AVENHORN VAN NAUTA, openbaar Notaris te Rauwerd, zal, ten verzoeken van Jr. Mr. M. VAN PUTTKAMMER qq., Procureur te Sneek, op bekomen autorisatie van de Regtbank van 1sten aanleg te Sneek, ten overstaan van het Vrederegt van het kanton Rauwerd, publiek bij verhooggeld verkoopen:

1. Eene HUIZINGE, bestaande uit eene Woonkamer, Voorhuis, Buithuis, Stal voor zes Koeijen, eene Achter- en Bovenkamer, een Bak Put en verdere gerijfelijkheden, met HOFJE en ERF, liggende voor en achter de Huizinge, staande nabij het Kerkhof te Winsum, aldaar gekwoteerd met no. 54, letter A en B; hebbende tot naastlegers ten Oosten de Kerk aldaar, ten Westen Bauke J. Rispen, ten Zuiden het 3de perceel en ten Noorden het algemeene pad, bij de mede-eigenaars Douwe en Baukje J. Heeringa in gebruik; waarop geboden is f 537.
2. Zeker stukje BOUWLAND, met Garst en Aardappelen beplant, groot 73 v. roede 48 v. el 73 v. palm, gelegen onder Winsum; hebbende tot naastlegers ten Oosten en Noorden Petrus J. Renema, ten Westen Baukje P. Bijlsma en ten Zuiden de Sneekervaart, mede bij Douwe en Baukje Heeringa in gebruik; waarop over het geheel geboden is f 307.
3. Eene HUIZINGE en BLEEK, bestaande het Huis uit twee Woonkamers, staande te Winsum, gekwoteerd met no. 52; hebbende tot naastlegers ten Oosten, Westen en Noorden het 1ste en 4de perceel, ten Zuiden de Vaart, bij de Weduwe Enne Pieters Spoelstra in gebruik; waarop als voren geboden is f 109.
4. Een plekje GRONDS, mede aldaar; hebbende tot naastlegers ten Oosten en Noorden het vorige perceel, ten Westen de Diakonie en ten Zuiden de Vaart; waarop als voren geboden is f 40.
5. Eene WONING in de Bruggeburen aldaar; hebbende tot naastlegers ten Oosten de Diakonie, ten Westen Klaas J. Faber en ten Zuiden en Noorden de R. C. Gemeente van Dronrijp, bij Ernst Kleefstra in gebruik; waarop als voren geboden is f 109.

De Landen den 6 Maart en de Gebouwen den 12 Mei 1832 vrij te aanvaarden.

Wie hieraan gading maakt, come op Maandag den 7 November 1831, bij den finalen palmslag, ten huize van W. F. Tolma, te Baard, des namiddags ten twee ure, en koope op alsdan voor te lezene voorwaarden, die intusschen te vernemen zijn ten Kantore van voornoemden Notaris.

MR. G. A. AVENHORN VAN NAUTA, Notaris te Rauwerd, zal, ten verzoeken van P. J. v. D. SCHAAF, te Baard, als gemagtigde van zijne principale, publiek, bij verhooggeld, verkoopen:

Eene sterke en schoone HUIZINGE, bestaande in een ruimen Gang, eene uitmuntende Kamer, Buithuis voor 6 Koeijen, en Achterhuis voorzien met een Put, Regenwatersbak en verdere gerijfelijkheden, zijnde bij dit Huis eene goede Hoving met Vruchtboomen, staande en gelegen te Baard, de Huizinge gekwoteerd met no. 21, bij de eigenaars Baukje J. de Groot wordende bewoond, op den 12 Mei 1832 vrij te aanvaarden; waarop geboden is de som van f 779. Twee derde van den Koopschat zal er onder kunnen blijven. Breeder bij Bijjetten omschreven.

Wordende bij dit Huis verkocht DE HELFT in 5 GRAVEN op het Kerkhof te Baard.

Wie hieraan gading maakt, come op Maandag den 7 November 1831, ten huize van den Kastelein W. F. Tolma, te Baard, bij den finalen palmslag, en koope op als dan voor te lezen voorwaarden, die intusschen te vernemen zijn ten Kantore van den Notaris en bij den gemagtigden v. D. SCHAAF.

MR. L. J. HUFER, Notaris te Sneek, gedenkt publiek bij verhooggeld, zoo verre de twee eerste perceelen betreft, ten overstaan van het Vrederegt van het kanton Sneek, te verkoopen:

1. Eene zeer ter neringstaande en prompte HUIZINGE en ERF cum annexis, staande en gelegen aan den Oosterdijk, op den hoek van Barne Wijbessteeg, te Sneek, wijk 1, no. 54, bij Pieter Hofstra en Vrouw bewoond.
  2. Eene HUIZINGE en ERF, staande en gelegen op het Kleinzand, te Sneek, bij den Kleedermaker H. Boekholt en Vrouw bewoond, wijk 10, no. 89.
  3. Eene zeer goede en ruime HUIZINGE, ERF en VELLEBOOTERIJ, staande en gelegen buiten de Oosterpoort, aan de Gracht en Trekvaart, van ouds de laatste Stuiver genaamd, bij onderscheidene huurders bewoond.
  4. Eene HUIZINGE en ERF, staande en gelegen op de Pol te Sneek, wijk 9, no. 949, bij Pieter Westra en anderen bewoond.
- Alles den 12 Mei 1832 te aanvaarden.
5. Eene hchte, sterke, nitmuntende en zeer ter neringstaande HUIZINGE en BAKKERIJ, met ERF en TUIN c. a., staande en gelegen op Leeuwenburg te Sneek en gekwoteerd met wijk 6, no. 46, letter F, door S. D. Wierda c. u., als eigenaars laatst bewoond geweest. — Direct na de finale toewijzing te aanvaarden.

Wie gading maakt, come op Woensdag den 9 November aanstaande, ten huize van Cornelis van der Hofs, in den Wijnberg te Sneek, bij de finale adjudicatie, des avonds om 7 uren, en koope op Condities aan voor te lezen, en inmiddels te vernemen ten Kantore van den Notaris HUFER te Sneek.

In de maand December of Januarij aanstaande, tijd en plaats nader te bepalen, zal publiek te koop worden gepresenteerd:

Eene aanzienlijke BOERENPLAATS, bestaande in eene kapitale Boeren Behuizinge en ruime Vriesche Schuur, geteekend no. 216, met bijzijnde GEBOUWEN, Mentekema genaamd, mitsgaders de vaste, altdurende, onopzegbare, in alle linien vervende BEKLEMMING van 135 bunder kostelijk Binnen-, Uiterdijks- en Polderlanden, met Kwelder en Aanwas, staande en gelegen te Uithuizen (provincie Groningen), doende des jaars tot huur f 783, en zulks in massa of in twee perceelen; zullende in het laatste geval de Boeren Behuizinge Mentekema met de Beklemming van 81 bunder Binnen-, Uiterdijks- en een gedeelte Polderlanden jaarlijks tot huur doen f 567, en de Beklemming van 54 bunder Polderlanden, waarop de Kooper eene Behuizinge zal mogen zetten, en, naar verkiezing timmeren, met Kwelder en Aanwas (groot pl. min. 30 bunder), tot huur doen f 216. Wordende deze Boerenplaats en Landrijken in eigendom bezeten bij en gebruikt door Jan W. Doornbos. — Informatien zijn inmiddels te bekomen te Middelstum, ten Kantore van den ondergeteekende, Mr. H. VAN MARLE, Notaris.

B E R I G T

Wegens eene op Dingsdag den 8 November 1831, des morgens ten tien ure, in de herberg de Pakuw, te Koudum, te houdere OPENBARE VERKOOPING van de Fondamenten der afgebroken Kerk te Koudum, — en AANBESTEDING van het Uitgraven der Fondamenten van den afgebroken Toren aldaar, ten koste en voor rekening van de Aanbesteders. — Informatie ten Kantore van den Notaris KEUCHENIUS, te Koudum.

Op Zaterdag den 5 November 1831, ten 10 ure voor den middag, ten sterfhuize van den Heer G. Stelwagen, in leven Heel- en Vloedmeester te Oenkerk, van MEUBELEN en HUISGERADEN, bestaende in een Kabinet, Bureau, Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, Porselein, Koper, Tin en Aardewerk, en hetgeen meer te voorschijn zal worden gebracht.

NB. De APOTHEEK van gemelden overledene is uit de hand TE KOOP. Informatie deswege bij Meijfvrouw STELWAGEN, te Oenkerk, en Deurwaarder HARMENZON, te Leeuwarden.

Men verlangt uit de hand te koopen, een KETEL, groot 100 à 160 Kan, met HELM, SLANG en KOELVAT, geschikt om in eene Distilleerderij te worden gebruikt. Adres onder letter D, met vrachtfrije brieven bij den Boekhandelaar B. SCHAAFSMA, te Dokkum.

LES HIER. — Er wordt gevraagd uit de hand te koop: Een KLOK, geschikt in eenen Toren, wegende ongeveer 250 à 300 Ned. ponden. Adres bij den Boekhandelaar F. HESSEL, te Heerenveen. Brieven franco.

Bij besloten briefjes voor den tijd van vier jaren TE HUUR: Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN cum annexis, onder Mantgum, groot circa 32 bunder Greidland, thans bij de Erven Aise Piers in huur; St. Petri en den 12 Mei 1832 te aanvaarden. — De Condities te vernemen bij den Notaris SEMLER, te Grouw, en bij den Eigenaar Jhr. P. E. A. VEGILIN VAN CLAERBERGEN, te Leeuwarden, aan wien vóór of op den 18 November aanstaande de briefjes moeten worden ingeleverd in het logement de Valk, aldaar.

Verhuring bij besloten briefjes:

1. Van eene KERKE ZATHE en LANDEN onder Tzum, waarvan Huizinge en Schuur zijn gekwoteerd met no. 119, groot 19 bunder 65 v. roede 78 v. el en 43 v. palm, alle Greide.
2. Van eene KERKE ZATHE en LANDEN onder Tzum, waarvan Huizinge en Schuur zijn gekwoteerd met no. 81, groot 23 bunder 51 v. roede 59 v. el en 25 v. palm, alle Greide.

De verhuring geschiedt voor 5 jaren, ingaande St. Petri en Mei 1832; de briefjes moeten vóór den 6 November 1831 franco worden ingeleverd bij den Kerkvoogd JOCHEM BINNES BINNEMA, te Tzum, alwaar de Verhuur-Voorwaarden te vernemen zijn.

TE HUUR bij beslotene briefjes, voor den tijd van vijf aaneenvolgende jaren, in te gaan met St. Petri en 12 Mei 1832: Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHUUR cum ann., gelegen bij de Kerk, onder den dorpe Hommerts, groot naar naam en faam 36 bunder 74 v. roede 36 v. el Greidland, thans bij Anne Taedes Walma en Vrouw als huurders in gebruik. De Condities van verhuring zijn te vernemen bij den eigenaar den Heer ABM. HESSELINK, Ollieslager te Sneek, bij wien de briefjes vóór of op den 1 December 1831 zullen moeten worden ingezonden.

FAILLISSEMENT.

Bij vonnis van de Regtbank van eersten aanleg, zittende te Leeuwarden, als belast met de commerciële regtsdoening aldaar, van den acht en twintigsten October 1831, is de persoon van EVERHARDUS TER HORST, Koopman in IJzer en IJzerwaren te Leeuwarden, verklaard te zijn in staat van faillissement, opgevallen op en sedert den drie en twintigsten Augustus 1831, zijnde in dit faillissement benoemd tot Commissaris de Heer Mr. TIETE SOLKES TROMP, President dezer Regtbank, en tot Agenten de Heeren JACOB VAN LEEUWEN, Griffier bij bovengemelde Regtbank, en SJOERD BOUWES STIENSTRA, Procureur bij welgemelde Regtbank, en is verder in dezen gedisponeerd overeenkomstig de Wet. Voor extract conform, S. FERWERDA, Jz. Com. Griff.

FAILLISSEMENT.

Bij vonnis van de Regtbank van eersten aanleg, zitting houdende te Heerenveen, Provincie Vriesland, waarnemende de functien van Regtbank van Koophandel, gewezen den negen en twintigsten October 1831, is de persoon van KIMBERTUS JOSEPHS SCHAAP, Winkelier en Koopman, wonende te Joure, verklaard te zijn in staat van faillissement, en de opvallende daarvan bepaald op den zeventienden Mei 1831, zijnde voorts in dezen benoemd tot Regter Commissaris de Heer en Mr. HENDRIK GRATAMA, Lid dezer Regtbank, en tot Agent de Heer JACOB VAN DER LAAN, Procureur te Heerenveen. Voor Extract, P. T. B. WENTHOLT, Griffier.

Extract van een eisch tot scheiding van Goederen.

Bij exploit gedaan door den Deurwaarder JAN SNOEK, te Leeuwarden, den negen en twintigsten October 1831, geregistreerd te Leeuwarden, dienzelven dag, in deel 14 fol. 38, vº case 7, voor een gulden acht cents, bij den Ontvanger A. D. grave van Limburg Stirum, heeft CHRISTINA HENNING, Huisvrouw van JOHANNES BOKKENS, Timmerman, beide te Leeuwarden, tegen denzelven ingesteld een eisch tot scheiding van Goederen, en tot haren Procureur geconstitueerd R. ATTEMA, Procureur te Leeuwarden. Voor Extract conform, R. ATTEMA.

De Crediteuren in den onder beneficie van inventaris aanvaarde Nalatenschap van DARMEN TABES HOEKSTRA, te Ternaard, worden door deze opgeroepen om op Zaterdag den 12 November 1831, des namiddags ten 1 ure, te comparen in de Herberg te Ternaard, ten einde rekening en verantwoording van dien Boedel te ontvangen, alsmede om zich alsdan te verklaren en zoo noodig onderling te verstaan over de regeling der preferentien, waarin de aanwezigen zonder gedane oppositie, zoo wel als de afwezige blijvenden, zullen worden geacht te berusten, om vervolgens dien overeenkomstig hunne betaling te erlangen. J. J. HEEP, qq.

De ondergeteekende, KOSTSCHOOLOUWDER te Dokkum, door den aanbouw van een zeer ruim, voor eene Kestschool ingerigt Huis, in staat gesteld zijnde, nog eenige Jonge Heeren te plaatsen, heeft de eer zijn Instituut aan Onders en Voogden aan te bevelen. Behalve de Fransche, Engelsche, Hoog- en Nederduitsche Talen, wordt in hetzelfde Onderwijs gegeven in de Reken-, Meer-, Stel- en Aardrijkskunde, de Geschiedenis, het Italiaansch Boekhouden, enz.; terwijl vooral op de zedelijke vorming van het hart gewerkt wordt.

Nadere inlichtingen te bekomen bij het Edel Achtbare Bestuur dezer Stad; bij den Wel Eerw. Heer M. MARTENS, Schoolopziener van het 3de District, te Holwerd, alsmede bij de Plaatselijke Schoolcommissie alhier, en bij den ondergeteekenden Kostschoolhouder. J. W. MEÛTER.

Dokkum, den 24 October 1831.

Meijfvrouw DE KONING, in de Beijerstraat, te Leeuwarden, adverteert dat zij niet alleen voortgaat met het vervaardigen van allerhande gewone en Vriesche DAMES KLEEDEREN, maar ook in het bijzonder met het maken van JASSEN en MANTELS, en verder alles wat tot eene Winterkleding vereischt wordt.

M. C. ELION, Koopman van Amsterdam, is heden uitgekapt ten huize van M. A. J. POSTHUMA, bij de Put te Leeuwarden, met een groot assortiment van alle soorten van Spiegels en Schilderijen, Verlatte Goederen, ouderwetsche Porseleinen, Oostindische rooddaarde Theepotjes en Orgelpotjes, eene nieuwe soort van Tafel- en andere Lampen, Pleet- en verschillende andere Goederen. Al hetwelk hij zal verkoopen voor zeer verminderde prijzen, uithoofde van verandering van affaire.

Wordt gevraagd 5000 à 10000 Gulden op onbezwaarde Vastigheden, tegen eene goede interest. Informatien kan men bekomen ten Kantore dezer Courant, met vrachtfrije Brieven, gemerkt letter O.

Er wordt gevraagd tegen den 12 November e. k., eene som van TWEE DUIZEND E GULDEN, tegen 6 prCt., op goede en onbezwaarde Hypotheek; iemand hiertoe geneigd zijnde, vervoegde zich in persoon of met gefrankeerde brieven onder letter S, bij den Boekhandelaar F. HOLTKAMP, te Seeck.

Aan den Boekhandel

Wordt kennis gegeven, dat, ter oorzaak van bijzondere omstandigheden, de Verkoop van de FONDS BOEKWERKEN der Firma H. C. A. THIEME alhier, op den 17 dezer en volgende dagen geen voortgang heeft gehad, en dezelve alsnu tot aanstaande voorjaar, denkelijk tot in het laatst van Maart of begin van April, blijft uitgesteld, zoo als hiervan dan nader Advertentie zal geschieden, en de Catalogus worden rondgezonden. Wordende zij die nu geen Catalogus van het Fonds mogten hebben ontvangen, en er dan eenen wenschten, verzocht, zich daartoe vroeg genoeg franco aan te melden. Intusschen blijft de Firma, onder Administratie der ondergeteekenden tot dien tijd als Uitgevers continueren; gelijk wederom eerst-draags bij haar het licht zal zien de 5de druk van MEIDINGER, Nieuwe beoefende Hoogduitsche Spraakkunst. C. HENNIJ, qq.

Zutphen, den 26 October 1831.

De KOOLTJERSKNECHT, ongehuwd, van de Provinciale Godsdienst, die een dienst verlangt, en van zijne geschikte en behoorlijke, alsnu van een onbesproken gedrag, voldoende attesten kan produceeren, vervoegde zich, liefst in persoon, of anders met gefrankeerde brieven bij S. S. TEJEMMA, te Harting.

Dezelfde presenteert TE HUUR: Een INTREK, in wijk C. no. 69, aldaar. Bij de Weduwe J. DORNSEIFFEN, op te Heerenveen, wordt ten spoedigsten gevraagd een PROVISOR. Brieven franco.